

<https://helda.helsinki.fi>

Kouvolan-Helsingin kääntäjänkoulutuksella takana jo yli puoli vuosisataa

Hartama-Heinonen, Ritva

2022-09-08

Hartama-Heinonen , R , Pasanen , P & Eskelinen , J 2022 , ' Kouvolan-Helsingin kääntäjänkoulutuksella takana jo yli puoli vuosisataa ' , Kääntäjä - Översättaren , Nro 3 , Sivut 14-15 .

<http://hdl.handle.net/10138/352680>

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Kouvolan-Helsingin kääntäjänkoulutuksella takana jo yli puoli vuosisataa

Kouvolan kieli-instituutista vuonna 1971 alkanut ja vuonna 1981 Helsingin yliopiston alaisuuteen siirtynyt kääntäjänkoulutus saavutti viime vuonna 50 vuoden iän. Koronapandemia viivästytti juhlintaa, mutta perjantaina 13. toukokuuta 2022 Kouvolan ja Helsingin opettajien ja opiskelijoiden edustajista sekä yhteistyökumppaneista koostunut juhluvierasjoukko pääsi vihdoin muistelemaan yhteistä taivalta pienimuotoisessa ja lämminhenkisessä juhlassa. Tilaisuuden järjesti kääntämisen ja tulkkauksen maisteriohjelma, ja sitä oli tukenut Suomen kääntäjien ja tulkkiin liitto ry.

Syksyllä 2021 tuli kuluneeksi 50 vuotta siitä, kun Kouvolan kieli-instituutissa alkoi kolmivuotinen diplomikielenkääntäjien koulutus, ja 40 vuotta siitä, kun kääntäjä- ja tulkikoulutus siirrettiin Helsingin yliopiston alaisuuteen Kouvolan kääntäjänkoulutuslaitokseen, jossa opiskeltiin omassa ylempään korkeakoulututkintoon johtaneessa viisivuotisessa kääntämisen ja tulkinnan koulutusohjelmassa. Vuonna 2009 silloisen käännöstieteen laitoksen toiminnot siirrettiin Metsätaloon Helsinkiin vastaavien kieliaineiden laitosten yhteyteen ja vuotta myöhemmin kahteen suurlaitokseen. Vuonna 2017 yliopistossa tehtiin Iso pyörä -uudistus, joka mullisti kääntäjänkoulutuksen jälleen kerran. Koulutus on nyt keskitetty kaksivuotiseen kääntämisen ja tulkkauksen maisteriohjelmaan, jonka seitsemän eri kieliparin opettajat tulevat kielten osastosta tai suomalais-ugrilaisesta ja pohjoismaisesta osastosta.

Juhlassa kuultiin kääntämisen ja tulkkauksen maisteriohjelman johtajan **Mari Pakkala-Weckströmin** erityisesti Helsingin-aikoja ja jatkuvia siirtymäkausia luotaava tervetuloitovotus, kiteytyksenä: ”Jos siis Kouvolan vuosiin sisältyi kaikenlaista turbulenssia, niin ihan tasaista ei ole meno ollut täällä Helsingissäkään. Opintojen sisältö on varmasti matkan varrella muuttunut ja teknologian rooli kasvaa kasvamisestaan työelämän tarpeiden mukana. Yksi asia kuitenkin pysyy ennallaan – monien niin sanottujen generalistialojen joukosta erotumme sillä, että meillä on

selkeästi työelämään ja ammattiin tähtäävä koulutus ja kiinteät yhteydet oman alamme toimijoihin niin Suomessa kuin European Master’s in Translation -verkoston kautta muualle.”

Humanistisen tiedekunnan tervehdyksen toi varadekaani **Minna Palander-Collin**, joka muistutti kuulijoita siitä, että puolessa vuosisadassa on koulutettu usea kääntäjäsukupolvi, ja ala on vakiintunut osaksi yliopistokoulutusta ja yliopistotutkimusta. Hän totesi, että vaikka ”humanistinen koulutus ei useinkaan valmistu tiettyyn ammattiin, kääntäjien koulutuksessa yhdistyvät teoreettinen ymmärrys, tutkijan taidot sekä työelämään ja sen realiteetteihin valmentautuminen humanistisessa tiedekunnassa ainutlaatuisella tavalla”. Käännösmaisterit luovat osaamisellaan saavutettavampaa, turvallisempaa ja tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa: he ymmärtävät ja analysoivat kielen pinnan alla olevia merkityksiä, eivätkä sanat ja rakenteet ole heille vain sanoja ja rakenteita, vaan moninaisia kulttuurisia ja sosiaalisia merkityksiä.

Sidosryhmien tervehdyksiä kuultiin kolme. **Jenni Kaven** Suomen kääntäjien ja tulkkiin liitto ry:stä tähdensi tutkimuksen ja opetuksen kiinteää yhteyttä: ”Yliopistolaisten innostus, kiinnostus omaa tutkimusalaansa kohtaan ja vaivannäkö sen eteen sekä kaiken tämän tuloksena syntyvä laadukas tutkimus ja opetus näkyvät myös opiskelijoille. Tämä tuottaa ennen kaikkea hyviä tuloksia ja palvelee työelämää sekä koko yhteiskuntaa.” Kaven toivoikin,

Humanistisen tiedekunnan tervehdyksen tuojana Minna Palander-Collin.

Kouvolan kasvatit ja juhlatyöryhmän jäsenet Ritva Hartama-Heinonen, Päivi Pasanen ja Juha Eskelinen. Muut jäsenet olivat Julia Ekman, Mari Pakkala-Weckström ja Erja Tenhonen-Lightfoot.

että humanistisia aloja arvostettaisiin maassamme koulutusleikkauksista huolimatta vastedeskin ja että yliopiston sivistystehtävää omalta osaltaan edistävät niin kääntämisen ja tulkkauksen kuin kielten usein pieniresurssiset oppiaineet säilyisivät yhteiskunnan vahvuutena takaamassa kielellisiä oikeuksia ja yhteiskunnan kehitystä. Myös **Taina Ukkola** Kieliassiantuntijat ry:stä korosti kielen ammattilaisten yhteiskunnallista merkitystä, erityisesti yhdenvertaisuuden ja osallisuuden mahdollistajina. Ukkola ilmaisi huolensa vieraiden kielten opiskelun ja opetuksen vähentymisestä ja kysyi, onko meillä tulevaisuudessa monipuolisesti kielen ammattilaisia, joita tarvitaan ratkomaan globaaleja kriisejä, kuten ilmastonmuutos, koronapandemia ja Ukrainan sota ovat osoittaneet. Kääntäjäopiskelijoiden ainejärjestö **KouKi ry:n** tervehdyksessä muisteltiin maisteriohjelma-aikaan siirtymistä ja ohjelmassa opiskelua sekä peilattiin niin ainejärjestön ja opiskelijoiden roolia kuin yhteisön voimaa Ison pyörän kaltaisissa muutoksissa.

Pitkää matkaa nykypäivään valottivat 50-vuotisjuhlatyöryhmän edustajat **Ritva Hartama-Heinonen, Päivi Pasanen ja Juha Eskelinen**. Kuten edellisten puhujien esityksistä myös näiden Kouvolan kasvattien puheenvuoroista heijastuivat – nyt opiskelijuutena ja opettajuutena omakohtaisesti koetut – kuudellekin eri vuosikymmenelle ajoittuvat muutokset, joille reunaehdot ovat asettaneet kulloisetkin koulutusmuodot ja niiden toteutukset tutkintoineen sekä koulutuksen fyysinen sijainti samoin kuin yliopiston ja ympäröivän maailman jatkuva muutos. Muina punaisina lankoina puheenvuoroissa toimivat maailmanpolitiikan, yliopistopolitiikan ja oman polun yhteenkietoutuminen sekä kääntämisen ja tulkkauksen kouluttajien ja koulutettavien muodostaman yhteisön jatkuvuus. Tähän yhteisöön kuuluvat niin nykyiset opettajat ja tutkijat sekä opiskelijat kuin jo eläköitynyt henkilökunta ja työelämää eri tehtäviin siirtyneet opiskelijamme.

Inkeri Vehmas-Thesslund ja Uwe Dirksen esittivät juhlan ajankohtaan sopivan laulun "Sireenien aikaan valkeaan".

Tilaisuuden päätti emeritaprofessori **Inkeri Vehmas-Thesslundin** (laulu) ja emerituslehtori **Uwe Dirksenin** (ukulele) musiikkiesitys.

Iltapäivää jatkettiin vielä hetki kakkukahvien ääressä keskustellen, missä yhteydessä onnittelunsa esittivät kolmen muun kääntäjiä ja tulkkeja kouluttavan yliopiston eli Itä-Suomen, Tampereen ja Turun edustajat, ja usea muu juhluvieras muisteli onnitteluisaan kääntäjäkoulutuksen monipuolisia vaiheita.

50-vuotisjuhlasta ja siihen osallistuneista välittyi aito kuva siitä, miten Kouvolan-Helsingin kääntäjä- ja tulkkitoulutuksessa mennyt ja nykyinen kohtaavat. Tästä on hyvää aloittaa seuraava puolivuosisata.

Teksti: Ritva Hartama-Heinonen, Päivi Pasanen ja Juha Eskelinen

Yliopistonlehtori Ritva Hartama-Heinonen on suorittanut tutkintonsa Kouvolassa: diplomikielenkääntäjä 1978, filosofian kandidaatti 1988 ja filosofian tohtori 2008.

Yliopistonlehtori Päivi Pasanen valmistui filosofian maisteriksi Kouvolassa 1998 ja väitteli filosofian tohtoriksi Helsingissä syksyllä 2009.

Yliopisto-opettaja Juha Eskelinen valmistui filosofian maisteriksi Kouvolassa 2000 ja aloitti siellä myös jatko-opintonsa.

Kuvat: Maarit Laitinen